

CUPRINS

<i>Cetățeanul Bris</i> (Florin Lăzărescu)	5
<i>De la Amalia la Eva</i> (Bogdan Crețu)	7

SUB MUNTELE RĂIUȚ

De la zero	29
Duțu vs Garibaldi	41
Cernobîl & Co	51
Miros frumos de bălegar	74
Familie la pachet	78
Petruț	94
Artă naivă	110
Magie albă : Zoe	152
Școală. Fapte și statistici	167
Vrabia mălai visează...	190
De dor și jale	198
Metoda focus grup	204
Miracolul feminin : Zoe	214
Amalia 100%	218
Irinel	237
Libertati ! Libertati !...	247

FATA MORGANA AMERICANA

<i>Blind date</i>	261
Suge... Steve	266
Florida	296
<i>Who de fapt is Eva ?</i>	312
John Frogerty	329
Sentimentul învinge întotdeauna	336

Cetățeanul Bris (n. 1973, Iași)

Știu bine ce spun: Bris e imprevizibil. A făcut la viața lui traforaj, aeromodelism, chitară clasică, tobe, yoga, dansuri moderne, karate, litere, filosofie, teatru, construcții și mecanică auto, alpinism, film. Îl asociez cumva cu „lumea nouă“ în care am pășit și am mers, cot la cot, din momentul în care ne-am trezit colegi de bancă, imediat după Revoluție.

În liceu, n-a rămas străduță din Iași pe care să n-o fi bătut împreună cu el, în lungi colocvii filosofice. În clasa a doispea, înainte de Bac, a fugit în lume. Capătul lumii s-a dovedit a fi Turcia, unde a ajuns cu două valize mari în care-și pusese tot ce-i trebuia pentru restul vieții. A dormit vreo săptămână pe sub podurile Bosforului. A vândut tot ce avea în valize și a venit spăsit acasă, în blugi și tricou, să-și dea Bac-ul. L-a luat cu brio. Apoi a intrat la Litere, în Iași. Eu, nu. Stăteam și învățam acasă, la țară, printre munci agricole. Fratele meu Bris îmi scria măcar o scrisoare de încurajare pe săptămână. Apoi am intrat și eu la Litere. Bris s-a enervat și, cu toate că era student serios, a hotărât să repete un an ca să fim în aceeași grupă.

În facultate, am pornit împreună cu el un cenaclu literar. Când acesta a început să funcționeze serios, Bris s-a apucat de teatru. A doua zi după ce și-a dat licența în Litere, a plecat cu trupa „Ludic“ în America. A revenit definitiv în România după vreo trei ani, chiar când era pe punctul de a deveni *American citizen*. Motivul: „Băi, câștigam bani frumoși, dar n-aveam cu cine să stau de vorbă acolo“. A dat concurs, a ajuns prof de engleză. Și-a făcut, cu mâna lui, casă pe Copou. A filmat, pe cont propriu, pilotul unui sitcom pe care umbla să-l vîndă unei televiziuni. Motiv pentru care s-a înscris – „ca să-și facă relații“ – la „Noră pentru mama“ de pe Kanal D. Vreo 3 luni am rîs de el de mă dureau coastele, vîzîndu-l zilnic la televizor, într-o emisiune la care de altfel nu m-aș fi uitat nici bătut cu parul. A câștigat de-acolo – ca și din toate aventurile lui – „experiență“.

Cu experiența lui de viață ar avea materiale de vreo trei cărți. A scris una singură, muncind la ea vreo zece ani. Habar n-am dacă o să fie un mare succes. Ce știu sigur e că pentru Bris patima scrisului a fost, este și va fi o constantă în tot amalgamul aventuros prezentat mai sus. Și că acesta e doar începutul.

Florin Lăzărescu

Aveți în mână o carte semnată de Briscan Zara. Pariez că primul gând care vă va fi venit în minte a fost : „Cine o mai fi și ăsta ?“. Sau : „Cine s-o mai fi ascunzînd și sub pseudonimul ăsta ?“. Cum, nu știți cine este Briscan Zara ? El chiar există, în carne (mai puțină), piele și oase (mai multe). Și chiar așa îl cheamă. Nu aș fi crezut nici eu dacă nu mi-ar fi fost prieten. Oricum, dintre ciudățeniile acestui personaj numele este, credeți-mă, cel mai firesc, cel mai „normal“. Deși înainte îl știam pe Bris drept fugar în SUA, percuționist într-o trupă rock (ne-a chemat, cu mulți ani în urmă, într-un bar să-i urmărim evoluția : a stat toată seara în lateral, alături de formație și a zgîlțit, lîngă microfon, o cutie de bere cu orez în ea...), biciclist, actor amator, șofer ghinionist (mi-l amintesc în spital, cu mai multe coaste și o claviculă rupte), patron efemer, montagnard, cadru didactic zăpăcit, care-și aleargă elevii și mai zăpăciți pe scări, angajat în sectorul de vânzări al editurii Polirom, portar bun de fotbal, participant la emisiunea „Noră pentru mama“, deci și fiu, în fine, deloc în cele din urmă, proaspăt soț și în curînd tată al unui fiu pe care nu vreau să mă gîndesc cum o să-l cheme, deși îl știam, spun, în toate aceste ipostaze, nu m-am mirat deloc cînd mi-a pus în brațe un roman dolofan și mi-a solicitat o prefață.

Pe cît de ciudat este autorul, pe atît de stranie este și cartea pe care a scris-o. Cu ce să încep ? Este inconfortabil să-mi pun masca și mănușile chirurgicale și să fac pe criticul cînd am de a face cu strădania unui prieten. Adică să disec, să fac incizii, să pun grefe, să suturez un text care are, ca tot ce este viu, și disfuncționalitățile sale. Ca și Bris, romanul lui mi s-a părut extrem de tonic. Are o evidentă detentă autobiografică, fiind scris „la orizontală“, ca o rememorare, din perspectiva adultului care le-a experimentat pe toate, a unei vieți agitate, niciodată normale. Dacă nu ar fi existat o a doua parte care să fie un raport despre maturizarea eroului, aș fi comparat calupul autoficțional ce stă sub semnul amintirilor din copilărie ba cu celebra capodoperă a lui Creangă, ba cu... *Cireșarii*. Există un entuziasm nu numai al trăirii, care este firesc pentru un copil zvăpăiat, obișnuit să se bucure la maximum de toate întîmplările pe care le întîmpină ca pe niște mari aventuri, dar și o pasiune a povestirii, un apetit epic ușor necontrolat. Luată în sine, fiecare peripeție este amuzantă, naratorul are ochiul format, știe să decupeze scene pline de viață și nu îi lipsește nici umorul absolut necesar într-o astfel de „aventură“ livrescă.

G. Călinescu scria cîndva că, teoretic, orice om poate da măcar un roman : cel al propriei vieți. Exact așa procedează și naratorul *Dezmățului în unu*, pe care nu am să comit stîngăcia de a-l confunda cu autorul de pe coperta cărții. Nimic nu lipsește din romanul vieții acestui adevărat aventurier, a cărui energie din frageda copilărie pare a-l fi destinat unei vieți de-a dreptul picarești. Sînt relatate tot felul de întîmplări, de la cele obișnuite, banale, de „apartament“, la cele ieșite din comun, din paradisul care este satul bunicilor, numit, deloc întîmplător, Răiuț ; totul este expresia unui prea-plin căruia copilul și, ulterior, adolescentul au trebuit să-i facă față permanent. Prima „beție“, furtul din ograda altora, prima pupăceală (în cimitir, cu Zoe), divorțul părinților, moartea bunicii, experiența revoluției din 1989, care a marcat sfîrșitul copilăriei, în fine, amorul precoce pentru Amalia, care nu-l va părăsi nici la maturitate – toate acestea sînt relatate cu vioiciune, într-o catenă epică sincopată, care nu îi mai lasă nici naratorului și nici

cititorului răgazul de a se opri și de a mai medita asupra faptelor. De aceea, narațiunea propriu-zisă este foarte rar întreruptă de sondări ale conștiinței, de analize ale celor trăite : pofta de viață, dar și de povestire a ei este prea mare pentru a mai permite astfel de alinturi „livrești“.

Bănuiesc cine este modelul acestui personaj cu o vitalitate explozivă : Holden Caulfield, permutat însă în România comunistă și postcomunistă. Mentalitatea este aceeași, atitudinea față de tot ce le oferă viața celor doi eroi este identică : o nonșalanță dezarmantă de a nu refuza nici o provocare și de a accepta cu seninătate consecințele acestei frenezii adolescente. Așa se face că, în urma unor peripeții destul de periculoase, care depășesc normalul vârstei, puberul pe cale de maturizare se află, în decembrie 1989, cu arma în mână ; e un adevărat Gavroche levantin, într-un context care parodiază cu exactitate tumultul marilor elanuri revoluționare : „Se simțea tensiunea crescând din nou. Din turelă a ieșit atunci iar capul și ne-a somat să ne predăm, altfel ne împușcă. Un far puternic s-a aprins deodată și un om cu o mitralieră s-a postat pe tanc. Lumina ne căuta. Primii au fost găsiți cei din șanțul vecin“. Și, când întreaga scenă își atinge climaxul, când totul pare cum nu se poate mai încordat, urmează un dialog care detensionează subit totul, aruncând o umbră de ridicol asupra unei situații cu potențial eroic, ba chiar dramatic : „— M-ați omorât, m-ați omorât ! Auuu, băga-mi-aș !... Nu mai dați, în piz... ! Din turelă răsare un alt cap : — Bre, nea Culiță, mata ești, bre ? Nu mai trage, că ne omorâm degeaba, bre ! Sînt eu, bre, Stelică a lu' Aurelia lu' Vatră, bre. Aruncă arma, bre !“. Autorul are, e clar, un instinct al contrapunctului, de nu chiar o poetică a acestuia. Dar e și conștient că, odată cu dispariția vechii lumi, se încheie și copilăria sa : „Pe de altă parte, tirania și comunismul au murit, luînd cu ele și copilăria mea. Nu mă plîngeam, o trăisem cum am vrut, cum a trebuit, o storsesem de toată seva de care am fost în stare și o aruncasem apoi ca pe o coajă uscată“.

Odată cu aceste constatări, intervine și o ruptură necatifelată în structura romanului. Poate nițel cam brusc, personajul se maturizează peste noapte, devenind, dintr-un ținț greu de stăpînit, un adolescent cu mare căutare printre fete. Ceea ce urmează se derulează, oricum, mult mai rapid. Ieșit din zona mirifică a copilăriei, protagonistul parcă nu mai are răbdarea să înregistreze cu aceeași bucurie secvențele din ce în ce mai agitate ale propriei vieți. Amintirile din copilărie se transformă într-un roman picaresc : personajul fuge în Statele Unite, hotărît să o rupă pentru totdeauna cu trecutul și cu România. Prețul plătit nu este unul negliabil, de vreme ce tînărul e ba spărgător nepriceput de case, ba chiar ajunge să... prelucreze cadavre, preschimbându-le în moaște falsificate. Vă las bucuria de a degusta pe îndelete amănuntele acestor episoade. Realitatea americană este surprinsă cu pupila mărită a celui care nu înțelege cum se poate trăi înconjurat de atîta convenționalism, de atîta rutină. Comparată cu fervoarea pe care tînărul român o investește în tot ceea ce face, planificarea bunăstării pe care americanii o apreciază atîta îi transformă în niște indivizi unidimensionali, în niște „sclavi fericiți“, ca să preiau o cunoscută formulă, care îi aparține tot unui român trăitor în SUA, Ovidiu Hurduzeu. Or, tocmai asta nu ar dori să devină eroul nostru : un burghez care să-și savureze rarele momente de liniște și să-și consume viața pentru asigurarea unui confort de care abia de mai ajunge să se bucure din cînd în cînd. Temîndu-se de așa ceva și săturîndu-se, probabil, de Eva (unica ființă care îl înțelege și care îl ascultă, răbdătoare, în

timp ce-i citește fragmente din romanul lui Salinger, *De veghe în lanul de secară*), protagonistul se hotărăște să se repatrieze. Îl mai cheamă acasă și dorul de Amalia, iubita pe care nu reușește să o uite... Și gata. Romanul se încheie la fel de brusc cum începe. Ar fi putut continua cu alte câteva zeci de peripeții sau s-ar fi putut, la fel de bine, încheia înainte de fuga adolescentului în SUA.

Aș încheia și eu subit această prefață care nu este chiar o prefață... Dar mă roade parcă îndoiala : am uitat ceva ? Ceva important ? Nu știu. Să vă mai spun totuși, din precauție, atît : numita Eva, partenera atît de docilă și de dăruită, care nu reușește totuși să i-o scoată din inimă pe Amalia de acasă, este... o femeie gonflabilă. Dacă ar exista în realitate, sînt convins că personajul simpatic al acestui roman nu s-ar adapta la viața din România postcomunistă, nu și-ar afla liniștea, ar încerca tot felul de aventuri, poate ar deveni protagonistul unui *show* de televiziune ; în orice caz, nu s-ar potoli. Și, sper să greșesc, ar ține-o pe Eva ascunsă sub pat, chiar dacă nu i-ar mai citi pasaje din *De veghe în lanul de secară*.

Bogdan Crețu

Fragment 2

Culmea este că și ea mă plăcea, simțeam asta, îmi zîmbea simpatic de cîte ori ne vedeam și parcă mă încuraja. Cînd eram la adunare, unul lîngă altul, îmi dădea cîte un cot în burtă fără nici un motiv. Eu bufneam în rîs, mă simțeam tare flatat, dar nu răspundeam în nici un fel. După ce se termina tot, îi întorceam spatele și dus eram. Nu mi se părea potrivit să-i vorbesc față în față, să fac un gest direct, să-i transmit un mesaj clar, pentru mine o relație trebuia să crească precum iarba, firesc, natural, fără momente bruște. Nu realizam că nu era timp pentru așa ceva. Încercam în schimb să-i trimit semne indirecte, prin altfel de limbaje. De exemplu, pentru mine, faptul că nu mă uitam la ea cînd o vedeam venind de departe sau stînd la o coadă însemna familiaritate, simpatie, ca la pisici. Un om în ochii căruia mă uitam nu-mi era niciodată simpatic sau, cel mult, îmi era cu totul indiferent.

La un moment dat s-a organizat un campionat de fotbal. Eu am jucat ca un bolovan pînă am văzut-o venind și așezîndu-se în tribune. Atunci, ca din pușcă, am făcut de trei ori turul terenului, i-am deposedat singur de minge pe adversari, iar după cîteva driblinguri rapide am înscris, egalînd scorul. La sfîrșit, învingători fiind, am devenit eroul serii. Asta era tot o dedicație pentru ea, însemna „te iubesc la nebunie“. Dar cine știe dacă a înțeles, mai mult ca sigur că nu.

În ultima seară s-a făcut foc de tabără și toată lumea s-a pus în jurul lui. Eu m-am așezat la două rînduri în spatele ei, în semiîntuneric. Îi vedeam silueta neagră în bătaia focului. Îmi făceam sute de planuri în minte, să mă duc să mă așez lîngă ea sau chiar imediat în spatele ei, dar n-am putut, era prea evident. Și-am rămas pe loc anihilînd (înghițind, sugrumînd !...) orice idee sau plan ce-mi apărea. La un moment dat, în timp ce toți cîntam un cîntec frumos de tabără, a venit un tip pe care-l știam și s-a așezat lîngă ea, zîmbind. Ea a răspuns tot zîmbind și în curînd au început amîndoi să vorbească. A doua zi, pe autobuz, stăteau amîndoi pe același scaun, țînîndu-se de mînă.

Am plîns efectiv două săptămîni, mă dureau toate și mă simțeam ratat pentru tot restul vieții, care speram să fie cît mai scurtă. Om mai nefericit ca mine în acel moment sigur nu exista în întreaga lume. Ca să mă liniștesc, părinții m-au luat într-o scurtă călătorie prin stațiunile de munte. După vreo două zile, într-o localitate din creierii munților, vorbeam cu cineva din spate din mers, nu știu cine, și cînd m-am întors în față, am intrat exact într-un colț de cutie poștală cu arcada de la ochiul drept. N-am văzut și nici nu-mi amintesc nimic altceva decît sînge, mult sînge amestecat cu lacrimi.

Și n-am terminat, seria ghinioanelor continua ca o avalanșă. La vreo trei-patru luni după asta, iarna, era ziua de naștere a lui taică-meu și, printr-o coincidență stranie, și ziua în care îmi luam buletinul. Probabil planetele de așezaseră în cea mai defavorabilă poziție posibilă. Era un alt complot universal pentru anihilarea ori ratarea mea definitivă. Ca de obicei, a venit lume și s-a încins o petrecere. Se făceau petreceri deseori la noi acasă, părinții mei aveau mulți prieteni, majoritatea din medii intelectuale, și aproape toți veneau neinvitați. Asta era regula. Erau multă băutură, poante elevate, bancuri anticomuniste, rîsete isterice, răcnete și mîncare pe săturate. Mai întotdeauna se terminau spre dimineață și nu de puține ori se găseau cîte doi-trei care rămîneau la noi să doarmă, fie pentru că erau prea beți, fie că nu se porniseră încă tramvaietele și n-aveau cu ce se duce acasă. Eu mă culcam în camera mea la ora obișnuită și n-aveam nici o treabă cu ei decît rareori, cînd urla unul foarte tare sau greșea ușa de la baie. În seara aceea însă, din cauză că eram și eu oarecum implicat în sărbătorire, a fost altfel. Domnul învățător, unul dintre pușinii care știau povestea cu buletinul, mi-a făcut cadou o pereche de patine de gheață. Ceilalți aproape că au intrat în panică și au început să se scuze, unii chiar s-au repezit pînă la colț să-mi ia o ciocolată sau o gumă de mestecat, ceva. Eu m-am bucurat nespus de cadou pentru că nu mă așteptam și mai ales pentru că-mi doream patine de vreo jumătate de an. Cele vechi îmi rămăseseră mici.

După ce am terminat cu felicitările și alte alea, m-am prezentat la părinți și le-am cerut voie să mă duc la patinoar. Era deja seară, dar mă mai dusesem la asemenea ore și la urma urmei nu erau decît două stații de autobuz (făceam pe jos un sfert de oră). N-au avut încotro și m-au lăsat. Acolo era o minunăție, patinoarul era plin cu tot felul de lume. Mi-am găsit imediat niște prieteni și colegi și am început să trîntim împreună fete pe gheață sau să jucăm tot felul de jocuri „periculoase“. Am stat vreo două ore și tot nu mă săturasem. Înc-o tură și plec, mi-am zis. După tură mă duc la garderobă, îmi iau hainele și ghețele și, cînd mă uit, doi dintre prietenii mei încă mai erau pe gheață, fugărind niște puștoaice. Cum puteam eu să stau indiferent?! La altceva nu sînt bun cu fetele, dar la fugăreală și trînteală poți să-mi spui „maestre“, dau dovadă de o inventivitate și o măiestrie rar întîlnite. Am lăsat totul pe o bancă, la vedere, și repede înapoi la joacă.

Din acel moment parcă a început ceasul morții, am căzut într-un loc cu apă dezghețată și m-am făcut flească, m-am împiedicat de patina unei fete, am căzut cu gura în gheata alteia, mi-am crăpat o buză și mi s-a rupt cureaua de la pantaloni cînd s-a prins unul de mine din viteză... Gata, am zis, nu mai rezist, plec! Cînd mă uit la ceas, era 11! Tramvaietele nu mai circulau, străzile se goliseră, fusese într-adevăr ceasul morții, altfel nu-mi explic cum a trecut așa de repede. Mă îndrept spre bancă unde-mi lăsasem hainele și ghețele, dar nu-s, ia-le dacă mai poți. Ce mă fac? Se închidea patinoarul, trebuia să plec. Telefon n-aveam de unde să dau, prietenii o luaseră deja în altă direcție, eram singur, ud, lovit, obosit, trist, dezbrăcat, fără ghețe de schimb și cu pantalonii în mînă, uzi. Nu, n-am plîns, am fost bărbat sau poate eram în procesul de a deveni unul. Am pornit spre casă

șchiopătînd și împiedicîndu-mă de patine (loveam cu stîngu-n dreptul). Nu era nici dram de zăpadă pe asfalt, deși ne aflam în mijlocul iernii, iar cînd mă dezechilibram și loveam cu patinele pămîntul, acestea făceau scînteii. Arătam ca un monstru electrocutat dintr-un film SF, un robot scăpat din fabrică neterminat care pierdea curent prin toate încheieturile. Eram jalnic.

Am ajuns acasă frînt. Petrecerea era în toi. La vederea mea s-a făcut liniște. Stăteam în pragul ușii cu buza umflată, vînată și plină de borș, cu pantalonii murați, de marginile cărora atîrnau cîtiva țurțuri (cineva m-a întrebat discret dacă am făcut pe mine), cu fața descongestionată și transfigurată și cu genunchii tremurînd, gata să cedeze. N-am avut putere să zic nimic. M-am lăsat doar descălțat și cărat la baie, apoi în dormitor. Am adormit în spasmele omului care a supraviețuit unui naufragiu, iar a doua zi aveam febră musculară peste tot de nu puteam ridica nici o lingură de ciorbă la gură. Maică-mea a încercat să mă facă să rîd gîdilindu-mă și am leșinat. Nu era de glumă.

Cu alte cuvinte, calitatea nou dobîndită de utecist îmi era din ce în ce mai nesuferită. Viața asta era chiar mai îngrozitoare decît cea de pionier. Ce avea să urmeze? Nici nu voiam să știu.

Fragment 2

La oraș am dat examen la unul dintre cele mai bune și mai exigente licee și ghinionul a făcut să am succes și să ajung licean cu drepturi depline. În mintea mea cuvîntul „urban“ era asociat cu „sclavie“, iar „rural“ cu „libertate“, de aceea întotdeauna cînd veneam de la țară mă simțeam puternic, plin de vlagă, superior tuturor acelor pui de om gălbejiți și bolnăvicioși, sensibili și ofticoși de la oraș, închiși toată ziua în cutiile lor de chibrituri îngrozitoare de la bloc ca în niște celule care nu făceau altceva decît să-i îndobitocească și să-i transforme în moluște. Eram umplut pînă la refuz de sentimentul îmbătător al libertății sălbatică și sănătății perfecte ce venea din aerul curat și verdele crud. Priveam cu dispreț și scîrbă aproape neputința acelor copii de a face o muncă fizică, oricît de simplă ar fi fost ea, sau frica lor demnă de milă față de orice fel de animale, anemia continuă ce se regăsea pe chipul fiecăruia sau teama inexplicabilă față de natură și elementele ei.

Mă simțeam atît de plin de mine din punct de vedere fizic, încît această stare se extindea și la nivelul intelectual. În primele trei, patru săptămîni de la venirea în oraș mă credeam cel mai tare din cartier, cu toate că, deseori, după o vacanță mai lungă precum cea de vară și inactivă cultural, îmi aminteam cu greu să scriu și să citesc; degetele nu mă mai ascultau, mîna cu stiloul tremura stîngace, iar creierul nu putea lega o frază fără să se întrebe dacă nu cumva trebuie virgulă sau cratimă după fiecare cuvînt. Eram jalnic.

Toată starea asta benefică și pur egoistă dura însă pînă ce luam cîteva note foarte slabe la școală sau pînă eram umilit pe terenul de sport ori îmbrîncit și lovit în pauze sau în drumul spre casă de către copiii orașeni, și atunci mă dezmeticeam. Îmi simțeam parcă deodată toți mușchii slăbiți, dezumflați ca un balon, creierul îmbîcsit de poluarea industrială și informațională și, decăzînd în fiecare zi, deveneam pur și simplu unul de-ai lor.

Cu toate astea, liceul în general și orașul, ca orice lucru rău privit mai de aproape, nu erau chiar atât de negre, au avut și ele părțile lor albe bune sau măcar gri, uneori de-a dreptul inspirate, mi-au oferit și ele momente palpitate. Cum ar fi panorama la ore, chiulul și nenumăratele activități „extrașcolare“, bineînțeles.

Dimineața maică-mea deschidea ușa de la cameră la ora 7 fără 10 și mă trezea mîngîindu-mă, sărutîndu-mă și spunîndu-mi că e tîrziu și că trebuie să mă grăbesc ca nu cumva să întîrzii. Pleca și mă lăsa bălăbănindu-mă între două stări, cu ochii scîrțîind ca de rugină. De cele mai multe ori, în timp ce încercam să-mi amintesc ce-am visat, adormeam la loc, dar sâream imediat ca ars, amintindu-mi că totuși aveam ceva de făcut pe lumea asta și că, dacă nu mă trezeam, venea taică-meu care nu avea o tehnică de trezire tocmai blîndă (trîntea ușa de perete, bătea în ea tare și aprindea becul).

Bîjbîind după papuci, mă duceam la baie, unde mă aștepta un chin îngrozitor, lumina ! Pe urmă, fără să mă uit, luam din automatism periuța și pasta și începeam lentissimo procesul laborios al spălării pe dinți, din stînga înspre dreapta și de jos în sus, examinîndu-mi în același timp mutra în oglindă : era perioada de invazie a coșurilor ! După aia mă îmbrăcam, luam geanta cu cărți și mă prezentam la bucătărie, unde mă așteptau întotdeauna un ou fiert „moale“, crud pe alocuri, și o cană de lapte clocotit. Îl azvîrleam pe primul cu scîrbă pe gît, prea obosit să mai fac comentarii, și beam laptele, după ce-l plimbam într-o mie de căni ca să se răcească și după ce-l strecuram de trei ori – caimacul pentru mine era ca murăturile pentru un cîine –, alături de o felie de pîine cu unt și miere (asta uitîndu-mă mereu la ceas, care mergea mai repede ca în tot restul zilei). Apoi mă încălțam, îmi aruncam haina în spate înghițînd restul alimentelor nemestecate și ieșeam pe ușă vijelios, în timp ce la radio se anunța ora 7.45 (pînă la liceu făceam „de obicei“, adică foarte rar, un sfert de oră).

Exact la ieșirea din scară îmi aminteam că n-am cerneală în stilou sau că uitasem nu știu ce caiet de teme fără de care riscam să-mi pierd viața. Uneori mă întorceam, alteori nu.

Din fugă, prindeam cu urechea fină și experimentată zgomotul tramvaiului. Mă avîntam și sâream din mers pe scară, împingînd cu îndemînare și curaj lumea în stînga și-n dreapta. Puține tramvaie îmi scăpau, aproape întotdeauna găseam măcar un colțișor unde să-mi strecor vîrfurile piciorului și un centimetru de bară de care să mă agăț cu un deget și gata, porneam, pe jumătate atîrnat în gol și cu geanta fluturînd ca o flamură.

Uneori, cînd efectiv nu găseam nici un locșor unde să mă strecor, mă așezam pe tamponul din spate. Asta era cam periculos, pentru că riscam să cad sau să fiu fript de flamă, așa că o evitam pe cît posibil. Niciodată nu compostam bilet, țineam doar cîte unul în buzunar pentru orice eventualitate pînă se tocea. Preferam să se tocească decît să-l perforez și să-l „stric“, în schimb ochiul meu compensa zgîrcenia, pentru că era în stare să repereze un controlor într-o sută de oameni. Îi recunoșteam privirea iscoditoare de om rău și borfaș de la o poștă.

De multe ori, cînd oamenii stăteau ciorchine pe scări agățate ca niște fructe de copac, se întîmpla să mai cadă cîte unul, doi pe la vreo cotitură. Era ca la război, totul era pe viață și pe moarte și trebuia să faci orice ca să supraviețuiești, să-ți depășești propriile limite și să nu dai drumul mîinii pe jumătate amorțite de pe bară sau să nu-ți alunece vîrfurile piciorului ud sau dureros de pe scară. Îmi imaginam uneori că mă aflam într-un ultim tren ce transporta populația unei zone devastate spre salvare și norocul meu era că

rezistam și nu cădeam niciodată, la fiecare cataclism ieșeam teafăr și după aceea ziua merita trăită.

Într-o iarnă, un tânăr a căzut chiar de lângă mine pentru că îi alunecase piciorul de pe scară. A încercat un timp să alerge după tramvai, avînd încă o mîna prinsă de ceva, dar fără succes. A fost tîrît cîtiva metri, apoi s-a desprins și a căzut cu totul. O movilă de zăpadă aflată în cale, printr-un noroc chior, l-a făcut să se rostogolească înspre afară și nu sub roți. După aia cineva i-a aruncat și geanta. Nu pățise nimic, s-a ridicat, s-a scuturat și a plecat mai departe. O femeie de lângă umărul meu începuse să plîngă și să se vaiete că nu se mai poate ține. Am susținut-o eu pînă în stație, iar acolo am căzut amîndoi în zăpadă, epuizați.

Altă dată, un băiat cam de vîrsta mea a fost aruncat chiar din spatele meu de o fată sclifosită și plîngăcioasă, care se tot smiorcăia că cineva o împinge. Norocul lui a fost că a avut instinctul de moment să-și strîngă picioarele la piept, altfel i le-ar fi tăiat sigur tramvaiul.

În altă zi, un om mai în vîrstă n-a mai rezistat și a zburat în gol. Avea o căciulă de oaie mare ce i-a sărit din cap și a ajuns pe șosea, unde a fost călcată imediat de mașini. De data asta vatmanul a auzit țipătul femeilor și a oprit vehiculul. Cîtiva s-au dus să-l ajute pe cel căzut, l-au ridicat și scuturat. N-avea nimic rupt, din fericire, doar cîteva lovituri și toate lucrurile din geantă împrăștiate în jur.

Cînd într-un final ajungeam la școală cu o întîrziere de cel puțin cinci minute, ușa de la intrare, ca la orice liceu care se respecta, era închisă. Mă rugam cu lacrimi de femeia de serviciu să-mi dea drumul, dar degeaba, pentru că n-aveam papuci de schimb (mi-i uitam și pe aceștia acasă) ori matricolă pe umăr, cum cerea regulamentul. Pînă la urmă, după îndelungi strofocări, reușeam să găsesc un coleg la un geam care să-mi arunce schimbul și matricola lui, apoi în sfîrșit reușeam să intru în lagăr. Urcam scările gîfîind, cîte șase odată, ciocăneam la ușă cu sfială și, abordînd mutra umilă tipică, intram, cerîndu-mi întruna scuze. Primeam, bineînțeles, apostrofări, dar de cele mai multe ori eram iertat și mi se motiva și absentul; oamenii știau că eram incorigibil.